

W jaki sposób mogę dochodzić odszkodowania lub naprawienia szkody w inny sposób od sprawcy czynu w postępowaniu karnym i do kogo należy skierować pozew?

W pierwszej kolejności należy udać się na komisariat policji lub do prokuratury. Organy te mają również obowiązek przeprowadzić postępowanie przygotowawcze w przedmiocie roszczeń odszkodowawczych zgłoszonych przez poszkodowanego. Jeżeli w trakcie procesu ofiara nie korzysta z usług własnego pełnomocnika procesowego, prokurator musi co do zasady zapewnić jej pomoc w dochodzeniu roszczenia od sprawcy, o ile ma to związek ze sprawą karną.

Na jakim etapie postępowania karnego powinienem wnieść pozew?

Pozew należy wnieść jak najwcześniej w toku postępowania przygotowawczego, tak aby można było przeprowadzić czynności wyjaśniające w przedmiocie pozwu oraz zgromadzić dowody. Można go jednak wnieść również do momentu rozpoczęcia postępowania głównego w sprawie karnej.

O co mogę wnosić w pozwie i w jaki sposób mam przedstawić swoje roszczenie (wskazać łączną kwotę lub określić poszczególne szkody, utracone zyski i korzyści)?

Szwedzkie prawo odszkodowawcze opiera się na naprawieniu szkody – należy w możliwie największym zakresie przywrócić sytuację finansową poszkodowanego do stanu, w jakim znajdowałaby się, gdyby szkoda nie wystąpiła. Oznacza to, że odszkodowanie można się ubiegać w odniesieniu do wszystkich strat finansowych poniesionych wskutek danej szkody. Poszkodowany musi jednak w miarę możliwości ograniczyć szkodę.

Odszkodowanie przysługuje z tytułu:

szkody na osobie, w tym kosztów (opieki zdrowotnej itd.), utraty zarobków, bólu fizycznego i psychicznego utrzymującego się przez pewien okres (ból i cierpienia), trwałego zniekształcenia ciała (oszczędzenia) oraz trwałej niepełnosprawności (niezdolności do pracy);

poważnego naruszenia integralności osobistej, jeżeli popełnione przestępstwo dotyczy nietykalności cielesnej ofiary, jej wolności, spokoju lub honoru;

szkody majątkowej, np. powstałej wskutek kradzieży lub zniszczenia mienia;

szkody o czysto finansowym charakterze, tj. powstałej np. wskutek nadużycia finansowego lub przywłaszczenia.

Przedmiot roszczenia należy wyszczególnić pod odpowiednimi nagłówkami, a następnie sporządzić podsumowanie całego roszczenia. Powód ma prawo do otrzymania odsetek naliczanych od dnia popełnienia przestępstwa lub od późniejszej daty, w której wystąpiła szkoda. Aby sąd mógł rozpatrzyć sprawę odsetek, należy dodatkowo zgłosić stosowne roszczenie.

Czy istnieje specjalny formularz pozwu dla takich roszczeń?

Można skorzystać ze specjalnych formularzy do zgłaszania roszczeń odszkodowawczych, którymi dysponują policja i prokuratura.

Jakie dowody powinienem przedstawić na potwierdzenie mojego roszczenia?

Część dowodów, które są niezbędne do otrzymania odszkodowania, jest zwykle gromadzona w prowadzonym przez policję dochodzeniu; prokurator może je wykorzystać na poparcie zarzutów. Dotyczy to np. okoliczności popełnienia przestępstwa i szkody powstałej wskutek przestępstwa.

Powód musi być w stanie przedstawić dowody na poparcie swoich roszczeń, np. dowody potwierdzające koszty (rachunki), utratę zarobków (dowody na zwolnienie chorobowe oraz utracony dochód), szkodę majątkową (dokumentację, w której wskazano wartość zniszczonego mienia lub koszt naprawy / utratę wartości zniszczonego mienia).

W przypadku zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych (*kränkning*) powód nie musi przedstawiać szczególnych dowodów. Zadośćuczynienie z tego tytułu zostanie przyznane zgodnie z oceną czynu zabronionego.

Czy muszę uiścić opłaty sądowe lub inne należności z tytułu wniesienia pozwu?

Nie, jeżeli roszczenie odszkodowawcze jest zgłaszane w związku ze sprawą karną, nie są pobierane żadne opłaty.

Czy mogę uzyskać pomoc prawną przed postępowaniem lub w jego toku? Czy mogę ją otrzymać, jeżeli nie mieszkam w państwie, w którym prowadzone jest postępowanie?

Powód/pokrzywdzony ma prawo do skorzystania z pomocy prawnej w postępowaniu karnym. Ma to zastosowanie np. w przypadku poważnych przestępstw z użyciem przemocy, przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności, przemocy domowej lub w innych przypadkach, w których istnieje wyraźna potrzeba udzielenia pomocy. Chęć skorzystania z takiej pomocy prawnej można zgłosić policji lub prokuraturze, która następnie przekaze wniosek do sądu. Sąd z kolei postanowi o przydzieleniu wnioskodawcy pełnomocnika strony poszkodowanej (*målsägandebitråde*). Pełnomocnik strony poszkodowanej może udzielać pomocy i wsparcia na każdym etapie postępowania, a ponadto sporządzi i wnieść pozew o odszkodowanie. Usługi pełnomocnika strony poszkodowanej opłaca państwo.

W jakiej sytuacji sąd karny oddali lub odrzucił mój pozew przeciwko sprawcy czynu?

Chociaż jest to formalnie możliwe, sądy niezwykle rzadko odmawiają przyjęcia powództwa adhezyjnego wniesionego w związku ze sprawą karną.

Niekiedy sąd postanawia o rozdzieleniu postępowania w sprawie karnej od rozpatrywania powództwa odszkodowawczego. Może to nastąpić, jeżeli pozew o odszkodowanie jest skomplikowany lub nie został sporządzony poprawnie, co powoduje opóźnienie postępowania karnego. Po rozdzieleniu postępowania sąd w pierwszej kolejności orzeka w sprawie karnej, a następnie rozpatruje powództwo odszkodowawcze. W rezultacie nie można korzystać z pomocy prokuratora na etapie postępowania odszkodowawczego. Co do zasady lepiej jest dla pokrzywdzonego, jeżeli pozew adhezyjny zostanie wystarczająco dobrze przygotowany, tak aby sąd mógł orzec w jego sprawie w postępowaniu karnym.

Czy mogę zaskarżyć to orzeczenie lub dochodzić innych sposobów naprawienia szkody?

Sąd zawsze musi pouczyć zainteresowanego o środkach zaskarżenia. W pouczeniu takim sąd przedstawia warunki wniesienia środka zaskarżenia w konkretnej sytuacji.

Odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia z reguły nie jest przedmiotem postępowania odszkodowawczego prowadzonego przed sądem, w związku z czym szkodę można zgłosić do zakładu ubezpieczeń.

W przypadku kompensaty za szkody wyrządzone przestępstwem zastosowanie mają poniższe zasady. Jeżeli sprawca jest w stanie zapłacić odszkodowanie, w każdym wypadku należy w pierwszej kolejności dochodzić odszkodowania od sprawcy. Jeżeli sprawca nie jest w stanie dokonać płatności, a pokrzywdzony nie może w inny sposób uzyskać odszkodowania za poniesioną szkodę, kompensata za szkody wyrządzone przestępstwem może zostać wypłacona nawet wtedy, gdy pokrzywdzony nie wniósł pozwu o odszkodowanie przeciwko sprawcy.

Jeżeli zostanie mi przyznane odszkodowanie, w jaki sposób mogę zapewnić wykonanie wyroku sądowego wobec sprawcy czynu i jaką pomoc w tym zakresie mogę uzyskać?

Po uprawomocnieniu się wyroku sąd przesyła go do Szwedzkiej Służby Komorniczej (Kronofogden). Następnie Szwedzka Służba Komornicza zwróci się do zainteresowanego z pytaniem, czy potrzebuje on pomocy w wyegzekwowaniu swojego roszczenia. W przypadku odpowiedzi twierdzącej Szwedzka Służba Komornicza zbada aktywa sprawcy. Jeżeli sprawca jest w stanie dokonać płatności, roszczenie zostanie zaspokojone. Jeżeli jednak sprawca nie jest w stanie zapłacić odszkodowania, komornik sądowy zawiadomi o tym pokrzywdzonego. Jeżeli szkoda nie została naprawiona z ubezpieczenia, pokrzywdzony ma prawo do państwowej kompensaty wypłacanej za szkody wyrządzone przestępstwem.

Ostatnia aktualizacja: 14/03/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.